

AZBEST ČINJENICE

13 August 2018 / Croatia

Azbest je, prema Međunarodnoj agencije za istraživanje raka (IARC), klasificiran kao karcinogen skupine 1, što znači da je dokazano kako sasvim sigurno može izazvati rak u čovjeka. Udisanje azbestnih vlakana može uzrokovati kronične bolesti pluća poput raka pluća, rak pleure i donjeg probavnog sustava te azbestozu (ožiljno tkivo u plućima koje može uzrokovati postupno povećanje kratkoće daha). Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, otprilike polovica svih smrtnih slučajeva raka povezanih s radom uzrokovane su azbestom.

Gdje se pojavljuju rizici

Rizik se može pojaviti tijekom izvođenja popravaka kočnica ili spojki, obnove ili rušenja zgrada ili brodova. Ili tijekom čišćenja uzrokovano tim aktivnostima. Glavne djelatnosti u kojima se javlja izloženost su brodogradnja i građevinarstvo. Izloženi radnici mogu biti oni koji rade na obnovi kuća, postavljanju podova i krovova ili strojari i mehaničari u industriji. Ostale ugrožena zanimanja su radnici u brodogradilištima, vatrogasci i radnici u elektrani.

Više o stvari

Azbest je prirodno mineralno vlakno koji se, prije nego što su otkriveni njegovi opasni utjecaji na zdravlje, na široko koristio u zgradama i građevnim materijalima, strojevima, transportnim vozilima i potrošačkim proizvodima. Azbest je skupni naziv za prirodne silikatne minerale s kristalnom strukturom koju čine vlakna. Pojedinačna azbestna vlakna nevidljiva su i bez mirisa. Azbestna vlakna se oslobađaju u zrak tijekom aktivnosti koje djeluju na materijale koji sadrže azbest.

Vlakna se mogu udisati bez našeg znanja, te se zadržati u plućima ili probavnom traktu. Europska unija u potpunosti je zabranila uporabu azbesta, kao i vađenje, proizvodnju i preradu azbestnih proizvoda.

Kako simptomi mogu utjecati na vas

U razdoblju koje obuhvaća mnogo godina, azbestna vlakna koja se udahnu ili progutaju, mogu uzrokovati genetske promjene koje mogu dovesti do raka, točnije: mesotelioma u slučaju izloženosti azbestu. Životni stil (pušenje, kronični stres, loše prehrambene navike i nedostatak tjelesne kondicije) može utjecati na rizik od raka kod ljudi nakon izloženosti azbestu. Rani simptomi raka koji su povezani s azbestom mogu biti kratkoća daha, kašalj, bol u prsima, problemi s probavom i mučnina.

Razdoblje latencije između izloženosti i pojave raka povezanog s azbestom može trajati od 15 do 50 godina, ovisno o vrsti raka i životnom stilu.

Što možete učiniti

Izvršite odgovarajuća mjerenja izloženosti i strogo se pridržavajte postojećih propisa. Informirajte radnike o rizicima i preventivnim mjerama. Istražite hoće li se prilikom rada otpuštati vlakna u zrak.

Najbolje rješenje je kontrolirati izloženost uklanjanjem ili zamjenom, na primjer, pokušati planirati posao bez kontakta s azbestom. Ako se dolazi u kontakt s azbestom, pobrinite se da osposobljeni radnici koriste odgovarajuću opremu i primjenjuju pravilne metode rada kako bi se smanjila izloženost i povećala učinkovitost kontrole. Provjerite koriste li radnici odgovarajuću masku i osobna zaštitna sredstva.

Osobe s poviješću izloženosti azbestu trebale bi tražiti redovite zdravstvene preglede i paziti da na vrijeme uočite simptome raka.

References: OSHA, EU-OSHA, HSE, IARC